

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma 2016

Kokkolan kaupunki

**Päivitetty ja hyväksytty Opetuspalvelujen
suomenkielisessä jaostossa 23.4.2024**

Sisältö

1	Perusopetukseen valmistavan opetuksen lähtökohdat.....	3
2	Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma	4
3	Perusopetuksen valmistavan opetuksen tavoitteet ja keskeiset	5
	sisällöt	5
3.1	Yleiset tavoitteet ja yhteistyö esi- ja perusopetuksen kanssa	5
3.2	Kielenopetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt	6
3.3	Muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt	8
4	Toimintakulttuuri.....	8
4.1	Oppimisympäristöt ja työtavat	9
4.2	Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet	10
5	Oppilaan oman opinto-ohjelman laatiminen.....	11
6	Oppilaan hyvinvointi sekä oppimisen ja koulunkäynnin tuki.....	11
6.1	Opetuksen eriyttäminen	12
6.2	Kodin ja koulun yhteistyö.....	13
6.3	Opiskeluhoolto	13
6.4	Oppilaanohjaus	15
6.5	Suunnitelma kasvatuskeskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista.....	15
7	Oppilaan arviointi	17
8	Todistukset	18
9	Perusopetuksen oppimäärään sisältyvien opintojen suorittaminen valmistavan opetuksen aikana	19
	Liite 1. Esimerkki oppimissuunnitelmasta	20
	Liite 2. Kehittyvä alkeiskielitaito (Taitotasot)	23
	Liite 3. Kirje luokanopettajalle.....	24

1 Perusopetukseen valmistavan opetuksen lähtökohdat

Perusopetuslaissa säädetään maahanmuuttajille järjestettävästä perusopetukseen valmistavasta opetuksesta. Maahanmuuttajille järjestettävän perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteena on antaa oppilaalle tarvittavat valmiudet suomen tai ruotsin kielessä ja tarpeelliset muut valmiudet esiopetukseen tai perusopetukseen siirtymistä varten sekä edistää oppilaiden tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Opetuksen tavoitteena on lisäksi tukea ja edistää oppilaiden oman äidinkielen hallintaa ja oman kulttuurin tuntemusta. Opetuksen tavoitteet on tarkemmin määriteltävä valmistavan opetuksen oppilaan omassa opinto-ohjelmassa. Tavoitteiden määrittelyn lähtökohtana ovat oppilaan suomen tai ruotsin kielen taito sekä oppilaan aikaisempi koulunkäyntihistoria.

Perusopetukseen valmistavaa opetusta annetaan 6–10-vuotiaille vähintään 900 tuntia ja tätä vanhemmille vähintään 1000 tuntia. Opetukseen osallistuvalla on oikeus siirtyä perusopetukseen tai esiopetukseen jo ennen edellä todettujen tuntimäärien täyttymistä, jos hän pystyy seuraamaan perusopetusta tai esiopetusta. Perusopetuslain mukaan opetukseen osallistuvalla on työpäivinä oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta, oppilaanohjausta sekä riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea heti tuen tarpeen ilmetessä.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetusryhmien muodostamisesta päättää opetuksen järjestäjä. Valmistavaa opetusta voidaan järjestää myös yhdelle oppilaalle. Opetusryhmät muodostetaan oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti siten, että ryhmäjako edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä sekä varmistaa opetussuunnitelman mukaisten ja oppilaiden omissa opinto-ohjelmissa asetettujen tavoitteiden saavuttamisen.

Valmistavan opetuksen aikana oppilaita integroidaan esi- tai perusopetukseen, oppilaan ikätasoa vastaaviin suomen- tai ruotsinkielisiin opetusryhmiin oman opinto-ohjelman mukaan oppilaan omassa opinto-ohjelmassa määritellyllä tavalla. Integroinnin tavoitteena on edistää kotoutumista, opiskeluvalmiuksien ja suomen tai ruotsin kielen taidon kehittymistä sekä laaja-alaisen osaamisen ja eri oppiaineiden sisältöjen omaksumista.

Kokkolan perusopetukseen valmistavassa opetuksessa

Kokkolassa perusopetukseen valmistavaa opetusta järjestetään joko ryhmämuotoisesti valmistavan opetuksen ryhmissä tai inklusiivisesti lähikoulussa. Kieli- ja kulttuuriryhmien koordinaattorit vastaavat uusien oppilaiden koulupaikkojen järjestämisestä ja opetusjärjestelyiden suunnittelusta yhdessä rehtorien kanssa.

Kokkolassa ei ole valmistavaa esiopetusta. Esiopetuksesta perusopetuksen 1. vuosiluokalle siirtyville oppilaille valmistava opetus järjestetään pääsääntöisesti inklusiivisesti. Tämä tukee kielen kehittymistä, ryhmään kuuluvuuden tunnetta ja kaverisuhteiden syntymistä.

Ryhmämuotoisessa valmistavassa opetuksessa opiskeleva oppilas integroidaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa yleisopetukseen oppilaan ikätasoa vastaavaan ryhmään. Jokaisen oppilaan kohdalla katsotaan yksilöllisesti oppilaan valmiuksien mukaan, mistä oppiaineista integrointi on hyvä aloittaa. Usein aloitetaan taito- ja taideaineista sekä mahdollisuuksien mukaan englannin kielestä. Integrointia lisätään valmistavan vuoden aikana vaihteittain.

Oppilas voi jatkaa valmistavassa opetuksessa kokonaan tai osittain tarpeen vaatiessa enemmän kuin valmistavan opetuksen tuntimäärät edellyttävät (900/1000 tuntia), mikäli koululla on yleisopetukseen

siirtymisen lykkäämiselle vahvat perustelut ja tämä katsotaan oppilaan edun mukaiseksi. Tällöin hänen opiskelunsa määritellään valmistavan opetuksen oppilaalle tehdyssä oppimissuunnitelmassa. Vuosiluokilla 1–4 oppilaan tuntimäärä on 24 ja vuosiluokilla 5–9 tuntimäärä on 26. Oman äidinkielen opetus voi kuulua oppilaan tuntimäärään, mikäli oppilas osallistuu oman äidinkielen opetukseen.

2 Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma

Opetuksen järjestäjän tulee hyväksyä perusopetukseen valmistavaa opetusta varten opetussuunnitelma. Lähtökohdan opetussuunnitelman laatimiselle muodostavat perusopetuslaki ja -asetus, valtioneuvoston asetuksessa (422/2012) määritellyt yleiset ja perusopetukseen valmistavaa opetusta koskevat valtakunnalliset tavoitteet, nämä Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteet 2015 sekä soveltuvin osin Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelmassa tulee olla kuvattuna:

- toimintakulttuuri ja sen periaatteet
- opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt
- periaatteet oppilaan oman opinto-ohjelman laatimiseksi
- oppilashuollon ja siihen liittyvän yhteistyön järjestäminen
- ohjaustoiminta oppimisen tukena
- oppimisen ja koulunkäynnin tuki
- suunnitelma kasvatustieteellisten ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista
- yhteistyö esi- ja perusopetuksen kanssa
- kodin ja koulun yhteistyö
- yhteistyö muiden tahojen kanssa
- oppilaan arviointi ja todistukset.

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden tai opiskelijoiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun sijaan suunnitelma voidaan laatia enintään kahdeksi tai kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa.

Yhdenvertaisuuslain mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuussuunnitelma voi sisältyä opetussuunnitelmaan.

Kokkolan perusopetukseen valmistavassa opetuksessa

Valmistavan opetuksen oppilaalle tehdään oppimissuunnitelma, joka toimii hänen henkilökohtaisena opinto-ohjelmanaan. Tähän kirjataan oppilaan lähtötaso, kuten koulunkäyntihistoria, kotikieli/kotikielet, kielitaito ja oppilaan vahvuudet, oppilaan henkilökohtaiset oppimistavoitteet, opiskeltavat oppiaineet ja keskeisimmät sisällöt sekä tiedot yleisopetuksen ryhmään tai ryhmiin integroitumisesta sekä mahdolliset tukitoimet. Oma opinto-ohjelma kirjataan Wilmaan osaksi oppilaan oppimissuunnitelmaa. Esimerkki oppimissuunnitelmasta löytyy liitteestä 1.

Koulut laativat säännöllisesti lain edellyttämät tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmansa. Suunnitelmat voidaan laatia kahdeksi tai kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Lukuvuosittain toteutettavat toimenpiteet tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi kirjataan lukuvuosisuunnitelmaan tai toimintasuunnitelmaan. Suunnitelmaan kirjataan myös sovittujen toimenpiteiden aikataulut sekä vastuutahot.

3 Perusopetuksen valmistavan opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

3.1 Yleiset tavoitteet ja yhteistyö esi- ja perusopetuksen kanssa

Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteena on edistää opetukseen osallistuvan oppilaan suomen tai ruotsin kielen taitoa, tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan sekä antaa tarvittavia valmiuksia perusopetusta varten. Valmistavassa opetuksessa kehitetään oppilaan laaja-alaista osaamista sekä annetaan opetusta perusopetuksen oppiaineissa ja mahdollisuuksien mukaan oppilaan omassa äidinkielessä oppilaan omassa opinto-ohjelmassa tarkemmin määritellyllä tavalla. Laaja-alaisen osaamisen ja eri oppiaineiden opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita.

Opetuksen tavoitteiden määrittelyssä, sisältöjen valinnassa ja opetusjärjestelyissä otetaan huomioon, että oppilaat ovat iältään, opiskeluvalmiuksiltaan ja taustaltaan erilaisia. Opetusta eriytetään oppilaiden ikä- ja kehitysvaiheiden mukaisesti. Oppilaiden kielelliset valmiudet sekä kulttuuritausta otetaan huomioon, ja jokaisen oppilaan kieli- ja kulttuuri-identiteettiä tuetaan monipuolisesti. Oppilaan omalla äidinkielellä tuettu opetus edistää sisältöjen omaksumista. Valmistava opetus edistää sukupuolten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Jos perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaalla on heikko luku- ja/tai kirjoitustaito, tulee oppilaan oman opinto-ohjelman tavoitteet asettaa siten, että oppilas saa omalle taito- ja ikätasolleen soveltuvaa luku- ja kirjoitustaidon opetusta. Oppilaan oman äidinkielen opetuksella voidaan edistää oppilaan luku- ja kirjoitustaitoa.

Luku- ja kirjoitustaidon omaksumiseen ja varmentamiseen varataan riittävästi aikaa. Mikäli oppilaan taidot eivät riitä perusopetuksessa opiskeluun, tulee oppilaan omassa opinto-ohjelmassa kiinnittää erityistä huomiota riittävään ja oikea-aikaiseen tukeen perusopetukseen siirryttäessä. Tarvittaessa oppilas voi jatkaa perusopetukseen valmistavassa opetuksessa, siirtyä opiskelemaan vuosiluokkiin sitomattoman opinto-ohjelman mukaisesti tai muulla tavoin hänelle parhaiten soveltuvin tukitoimin. Perusopetukseen siirtyvän luku- ja kirjoitustaidottoman oppilaan riittävästä tuesta huolehditaan.

Kokkolan perusopetukseen valmistavassa opetuksessa

Valmistavassa opetuksessa edistetään oppilaan suomen kielen ja kulttuurin omaksumista ja kotoutumista samalla kun tuetaan oppilaan kieli- ja kulttuuri-identiteettiä. Oppilas osallistuu mahdollisuuksien mukaan oppilaan oman äidinkielen opetukseen. Esiopetus ja perusopetus muodostavat yhtenäisen polun, jossa nivelvaiheen yhteistyö on tärkeää. Esiopetuksesta perusopetuksen 1. vuosiluokalle siirtyville oppilaille valmistava opetus järjestetään pääsääntöisesti inklusiivisesti.

Valmistavan opetuksen ryhmät pyritään pitämään kohtuullisina ja yhteen ryhmään otetaan noin kymmenen oppilasta. Opetuksessa ja oppimateriaalien valinnassa huomioidaan oppilaan ikä- ja taitotaso. Oppilaan oppimista tuetaan hänelle parhaiten soveltuvin tukitoimin myös yleisopetukseen siirtymisen jälkeen.

Valmistavan opetuksen ja yleisopetuksen nivelvaiheessa tiedonsiirto ja yhteistyö on olennaisessa asemassa. Yleisopetukseen siirtymistä valmistellaan huolellisesti ja mahdollisuuksien mukaan järjestetään siirtopalaveri, johon osallistuvat oppilas, huoltaja, valmistavan opetuksen opettaja, vastaanottava opettaja ja muut mahdolliset toimijat, kuten laaja-alainen erityisopettaja tai opiskeluhoollon edustaja. Mukana voi olla myös kotoutumispalveluiden tai vastaanottokeskuksen edustaja, jos oppilas kuuluu näiden palveluiden piiriin. Siirtopalaverin tarkoituksena on tehdä yleisopetukseen siirtymisestä oppilaalle mahdollisimman selkeä ja sujuva.

3.2 Kielenopetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa pääpaino on suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnoissa, joiden osalta tavoitteena on kehittyvä alkeiskielitaito. Opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin perusopetuksen suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetussuunnitelman perusteita. Suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnot ovat pohjana kaikille muille opinnoille. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opintojen tavoitteena on antaa oppilaille tarvittavat valmiudet siirtyä perusopetukseen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaan koulu- ja opiskelutausta ja hänen jo mahdollisesti hallitseman suomen tai ruotsin kielen taito. Oppilaan omassa opinto-ohjelmassa määritellään taito- ja ikätason mukaiset suomen tai ruotsin kielen opetuksen tavoitteet ja sisällöt.

Kokkolan perusopetukseen valmistavassa opetuksessa

Pääpaino opetuksessa on suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnoissa, minkä lisäksi suomeksi opetetaan myös eri oppiaineiden ja arkielämän sisältöjä. Opetuksessa huomioidaan kaikki kielen osa-alueet (kuullun ymmärtäminen, puhuminen, lukeminen, luetun ymmärtäminen, kirjoittaminen sekä kielitieto). Suomi toisena kielenä -opintojen oppimistavoitteet määritellään oppilaan opinto-ohjelmassa yksilöllisesti. Tähän voi vaikuttaa muun muassa oppilaan ikä, kouluhistoria ja aiempi suomen kielen taito. Suomi toisena kielenä -opinnoissa tavoitteena on saavuttaa kehittyvä alkeiskielitaito valmistavan opetuksen aikana. Kehittyvän kielitaidon asteikko on nähtävissä liitteessä 2.

Oppilaan oma äidinkieli

Oppilaan oman äidinkielen opetuksen tavoitteena on tukea ja edistää äidinkielen hallintaa, kulttuuritaustan tuntemusta ja kulttuuri-identiteetin kehittymistä. Oman äidinkielen hyvä hallinta luo edellytyksiä myös suomen/ruotsin kielen oppimiselle ja tällä kielellä tapahtuvalle muulle oppimiselle. Oppilaille järjestetään opetusta mahdollisuuksien mukaan.

Opetus noudattaa opetussuunnitelman perusteiden liitteessä kuvattuja oppilaan oman äidinkielen opetuksen tavoitteita, sisältöjä ja oppilaan oppimisen arviointia. Oppilaan oman äidinkielen hallintaa ja sen säilymistä tuetaan myös eri tavoin yhteistyössä perheen kanssa.

Kokkolan perusopetukseen valmistavassa opetuksessa

Valmistavan opetuksen oppilas voi osallistua oppilaan oman äidinkielen opetukseen. Oppilaan oman äidinkielen opetusta pyritään järjestämään, jos lukuvuoden alussa on vähintään neljä perusopetusoppilasta. Opetus voi olla lähi- tai etäopetusta. Omalla äidinkielellä voi myös antaa tukiopetusta. Yhteistyö oman äidinkielen opettajan ja valmistavan luokan opettajan välillä on tärkeää.

Oman äidinkielen opinnoista annetaan lukuvuoden päätteeksi todistus. Todistus annetaan varsinaisen todistuksen liitteenä. Vuosiluokilla 1–3 arviointi on sanallista ja vuosiluokilla 4–9 arviointi on numeerista.

Muut kielet

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin sisältyy oppilaiden vieraan kielen opetuksen tavoitteet. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa noudatetaan näitä opetussuunnitelman perusteita soveltuvin osin. Oppilaan vieraan kielen opinnot järjestetään kunnan kieliohjelman mukaisesti. Oppilaan kielelliset valmiudet ratkaisevat, missä määrin hänen omaan opinto-ohjelmaansa voidaan sisällyttää vieraiden kielten opiskelua perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana.

Kokkolan perusopetukseen valmistavassa opetuksessa

Oppilaat osallistuvat yksilöllisesti vieraan kielen luokkamuotoiseen opetukseen ikä- ja taitotason mukaisesti. Vieraan kielen opetus voi tapahtua myös valmistavassa luokassa. Englannin kielen opiskelu aloitetaan valmistavan opetuksen aikana joko integroituna yleisopetuksen ryhmään tai valmistavan opetuksen ryhmässä.

Opettaja tekee arvion oppilaan valmiuksista osallistua toisen kotimaisen kielen opiskeluun valmistavan opetuksen aikana. Jos opettaja arvioi, että oppilaalla ei ole valmiuksia aloittaa toisen kotimaisen kielen opiskelua, on mahdollista lykätä kielenopiskelua. Yksittäisissä tapauksissa on mahdollista vapauttaa oppilas toisen kotimaisen kielen opiskelusta. Jos oppilas vapautetaan kielenopiskelusta, tulee siitä tehdä perusteellinen selvitys päätöksen tueksi. Niiden oppilaiden, jotka eivät opiskele ruotsia, tulee saada näiden tuntien aikana muuta opetusta esimerkiksi suomen kielessä tai lukuaineissa. Päätös kielenopiskelusta tulee tehdä yhteistyössä huoltajien kanssa ja se merkitään oppilaan opinto-ohjelmaan ennen kuin oppilas siirtyy yleisopetukseen.

Oppilasta kannustetaan ja tuetaan kielten opinnoissa. Erityisesti kiinnitetään huomiota oppimaan oppimisen taitojen tukemiseen kielten opiskelussa. Oppilaalla on tarvittaessa oikeus tukiopetukseen.

3.3 Muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Valmistavan opetuksen muiden oppiaineiden opetuksen lähtökohtana ovat oppilaan aikaisemmat opinnot. Valmistavan opetuksen aikana muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja sisällöt noudattavat soveltuvin osin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Sisältöjä suunniteltaessa otetaan huomioon kunkin oppiaineen keskeinen käsitteistö, työtavat ja välineet. Perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana opiskeltavat oppiaineet valitaan siten, että oppilas pystyy valmistavan opetuksen jälkeen opiskelemaan hänelle osoitettavassa esi- tai perusopetuksen ryhmässä ja että valmistavan opetuksen opinnot mahdollistavat myöhemmin perusopetuksen suorittamisen Suomessa. Lähtökohtana suunnittelulle ovat perusopetuksen kyseisten vuosiluokkien opetuksen tehtävä ja siirtymävaiheen kuvaus sekä vuosiluokilla opiskeltavat oppiaineet.

Omalla äidinkielellä annettu opetus ja tuki edistää oppilaan opiskelua ja kotoutumista. Omakielisen opetuksen ja tuen avulla saatu lisätieto oppilaan osaamisen tasosta auttaa muiden oppiaineiden tavoitteiden asettamisessa. Näin oppilas voi edistyä aineopinnoissaan, vaikka suomen/ruotsin kielen taidot kehittyisivätkin muita taitoja hitaammin. Omakielistä opetusta ja tukea annetaan oppilaan tarpeiden ja mahdollisuuksien mukaan. Opetuksessa voidaan hyödyntää myös oppilaiden tietämystä oman kieli- ja kulttuurialueensa luonnosta, elämäntavoista, historiasta ja yhteiskunnasta, kielistä ja kulttuureista.

Kokkolan perusopetukseen valmistavassa opetuksessa

Valmistavan opetuksen oppilas ei lähtökohtaisesti osallistu katsomusaineen opetukseen valmistavan opetuksen aikana.

4 Toimintakulttuuri

Yhteisön toimintakulttuuri on sen historiallisesti ja kulttuurisesti muotoutunut tapa toimia. Koska perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaat tulevat hyvinkin erilaisista kulttuureista ja koulukulttuureista, on tärkeää luoda ja kehittää yhteistä toimintakulttuuria. Perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuuri rakentuu oppivan yhteisön periaatteille. Se tukee kaikkien yhteisön jäsenten hyvinvointia ja oppimista. Se on jatkuvan kehittämisen kohde ja osa koko koulun toimintakulttuuria. Perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuurin määrittelemisessä voidaan hyödyntää myös Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita 2014.

Kokkolan perusopetukseen valmistavassa opetuksessa

Valmistava opetus on osa koulun toimintakulttuuria. Koulun yhteiseen toimintaan osallistuminen on tärkeä osa valmistavaa opetusta. Oppilasta osallistetaan ohjatusti tutustumaan ja osallistumaan koulun toimintaan. Koulun toimintakulttuurissa otetaan huomioon erilaiset oppijat ja heidän mukanaan tuoma potentiaali. Hyvinvointi ja turvallisuus huomioidaan kaikessa koulutyössä. Yhteisöllinen opiskeluhoito on tärkeä osa koulun toimintakulttuuria.

Koulun tulee toimia oppivana yhteisönä, jossa kaikki oppilaat saavat tukea oppimisessaan. Oppivassa yhteisössä luodaan mahdollisuuksia oppia yhdessä ja oppia toisilta. Oppivassa yhteisössä luodaan myös mahdollisuuksia tutkivalle opiskelulle sekä inspiraation ja onnistumisen kokemukselle. Oppilasta tuetaan valmistavan opetuksen aikana tunnistamaan omia vahvuuksiaan. Oppilaan itsetunnon ja monikielisen identiteetin vahvistaminen on tärkeä osa valmistavaa opetusta.

4.1 Oppimisympäristöt ja työtavat

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa hyödynnetään kokemuksellisia ja toiminnallisia oppimisympäristöjä ja monipuolisia opetusmenetelmiä ja työtapoja. Monipuoliset oppimisympäristöt tarjoavat oppilaalle mielekkäitä ja monipuolisia tilanteita käyttää kieltä eri kommunikaatioympäristöissä. Erilaiset tilanteet kehittävät oppilaan kykyä toimia sekä itsenäisenä yksilönä että yhteisön jäsenenä ja antavat valmiuksia elinikäiseen oppimiseen. Erilaiset oppimisympäristöt tutustuttavat oppilasta myös suomalaiseen kulttuuriin ja edistävät hänen kotoutumistaan lähiympäristöön sekä laajemmin suomalaiseen yhteiskuntaan. Perusopetukseen valmistava opetus niveltyy osaksi perusopetusta ja koulussa vallitsevaa toimintakulttuuria, mutta myös vaikuttaa muun koulun toimintakulttuurin ja käytänteiden kehittämiseen. Oppilaat harjaantuvat valmistavan opetuksen aikana perusopetuksen työtapoihin. Tavoitteena on, että oppilaat pystyvät vähitellen myös itse asettamaan itselleen oppimistavoitteita sekä harjaantuvat oppimaan oppimisen taidoissaan. Niinpä työtapojen on hyvä olla monipuolisia, oppilasta aktivoivia ja eriyttäviä.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana on tarpeen oppia vähitellen myös itsenäistä työskentelyä, tiimityöskentelyä, tieto- ja viestintätekniisiä taitoja ja tiedonhakutaitoja. Oppiminen on sidoksissa oppilaan aiempiin tietoihin ja oppimisstrategioihin ja on siten jokaisella yksilöllistä. Koska eri oppiaineet ja niiden tavat käyttää kieltä ovat keskeisiä perusopetukseen valmistavassa opetuksessa, opetus edellyttää kielitietoisia työtapoja kaikissa oppiaineissa. Erilaisten tekstien lukemisen, ymmärtämisen, tulkitsemisen ja tuottamisen taidot ovat keskeisiä. Kielitietoiset työtavat edellyttävät opettajien yhteistyötä ja yhteistä ymmärrystä kielen merkityksestä oppimisessa.

Kokkolan perusopetukseen valmistavassa opetuksessa

Kouluissa luodaan toimintakulttuuri, jossa monikielisyyttä arvostetaan ja kulttuurinen moninaisuus nähdään rikkautena. Kielitietoisessa koulussa kaikki aikuiset ovat sekä kielellisiä malleja että oman/omien oppiaineidensa kielen opettajia. Kielitietoisuus tukee kaikkia koulun oppilaita.

Valmistavan opetuksen aikana tutustutaan erilaisiin oppimisympäristöihin. Kokkolassa yhteistyötahoja ovat mm. kirjasto, liikunta- ja nuorisopalvelut, museo, teatteri ja Villa Elba.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana harjoitellaan vähitellen myös itsenäistä työskentelyä, tiimityöskentelytaitoja, tieto- ja viestintätekniisiä taitoja sekä tiedonhakutaitoja. Näitä harjoitellaan niin koulussa kuin eri oppimisympäristöissä yhteistyötahojen kanssa. Oppimaan oppimisen taitojen harjoittelu on tärkeää, jotta oppilas saa valmiuksia perusopetukseen siirtymiseen.

4.2 Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet

Opetuksen eheyttäminen on tärkeä osa perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuuria. Sen tavoitteena on auttaa oppilaita yhdistämään suomen tai ruotsin kielen sekä eri oppiaineiden tietoja ja taitoja sekä jäsentämään niitä mielekkäiksi kokonaisuuksiksi vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Kokonaisuuksien tarkastelu ja tiedonaloja yhdistelevät, tutkivat työskentelyjaksot ohjaavat oppilaita soveltamaan tietojään ja tuottavat kokemuksia osallistumisesta tiedon yhteisölliseen rakentamiseen. Oppilaat voivat näin hahmottaa koulussa opiskeltavien asioiden merkitystä oman elämän ja yhteisön sekä yhteiskunnan ja ihmiskunnan kannalta. Samalla he saavat aineksia maailmankuvansa laajentamiseen ja jäsentämiseen.

Opetuksen eheyttäminen edellyttää sekä opetuksen sisältöä että työtapoja koskevaa pedagogista lähestymistapaa, jossa kunkin oppiaineen opetuksessa ja erityisesti oppiainerajat ylittäen tarkastellaan todellisen maailman ilmiöitä tai teemoja kokonaisuuksina. Eheyttämisen tapa ja kesto voi vaihdella oppilaiden tarpeista ja opetuksen tavoitteista riippuen.

Suomen tai ruotsin kielen sekä muiden oppiaineiden muodostamat monialaiset oppimiskokonaisuudet edistävät perusopetukseen valmistavassa opetuksessa oppilaan laaja-alaisen osaamisen kehittymistä. Oppimiskokonaisuuksien aiheet suunnitellaan paikallisesti ilmentämään perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuurin periaatteita.

Monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa ja toteuttamisessa hyödynnetään paikallisia voimavaroja ja mahdollisuuksia. Oppimiskokonaisuudet tarjoavat hyvän tilaisuuden koulun ja muun yhteiskunnan väliselle yhteistyölle. Käsiteltävien asioiden paikallisuus, ajankohtaisuus ja yhteiskunnallinen merkittävyys luovat lisämotivaatiota sekä opettajille että oppilaille. Oppimiskokonaisuuksien sisällöiksi etsitään toimintakulttuurin periaatteiden mukaisia, oppilaita kiinnostavia sekä oppiaineiden ja opettajien väliseen yhteistyöhön soveltuvia teemoja. Niiden opiskelussa käytetään suomen tai ruotsin kielen taitoa kehittäviä sekä eri oppiaineille ominaisia tarkastelutapoja, käsitteitä ja menetelmiä. Opetussuunnitelmaan voidaan liittää monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttamista tukevia yhteistyösuunnitelmia koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

Kokkolan perusopetukseen valmistavassa opetuksessa

Opetuksen eheyttäminen on oleellinen osa valmistavaa opetusta. Suomen kieltä opitaan myös eri oppiaineiden kielen kautta ja tavoitteena on luoda monipuolisia ja motivoivia oppimiskokonaisuuksia eri aihepiireistä. Oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa otetaan huomioon valmistavan opetuksen ryhmän oppilaiden ikä- ja taitotaso sekä aiempi koulunkäyntitausta.

Monialaisista oppimiskokonaisuuksista on joka vuosiluokalle määritelty yksi pakollinen teema, jonka lisäksi monialaisia oppimiskokonaisuuksia voidaan järjestää opetusta eheyttämään. Valmistavassa opetuksessa noudatetaan soveltaen kaupungin määrittelemää monialaisten oppimiskokonaisuuksien polkua.

5 Oppilaan oman opinto-ohjelman laatiminen

Koska perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaiden kielitaito ja muut valmiudet vaihtelevat, perusopetukseen valmistavaa opetusta varten ei ole määritelty valtakunnallista tuntijakoa tai oppimäärää, vaan jokaiselle oppilaalle laaditaan oma opinto-ohjelma. Oppilaan omaan opinto-ohjelmaan kirjataan:

- oppilaan lähtötaso, kuten koulunkäyntihistoria, kielitaito ja oppilaan vahvuudet
- oppilaan henkilökohtaiset oppimistavoitteet, joita tarkistetaan säännöllisin väliajoin
- opiskeltavat oppiaineet, niiden tuntimäärät sekä opetuksen sisältö
- oppilaan opinnot valmistavan opetuksen opetusryhmässä ja integrointi perusopetukseen
- ohjauksen järjestäminen ja mahdollisesti tarvittavat tukitoimet.

Oppilaan oma opinto-ohjelma voi olla osa kotouttamislain mukaista oppilaan kotoutumissuunnitelmaa.

Kokkolan perusopetukseen valmistavassa opetuksessa

Opinto-ohjelma avataan Wilmaan noin kolmen kuukauden kuluessa oppilaan aloittamisesta perusopetukseen valmistavassa opetuksessa. Oppilaan opinto-ohjelma on osa oppilaan oppimissuunnitelmaa. Oppilaan opinto-ohjelman tavoitteita määriteltäessä otetaan huomioon oppilaan ikä- ja taitotason mukaiset perusopetuksen tavoitteet.

Huoltajien ja oppilaan kanssa käydyt keskustelut mm. koulunkäyntihistoriasta ovat olennainen osa opinto-ohjelman laatimista. Oppilaan oman äidinkielen opettajan kanssa voidaan määritellä oman äidinkielen oppimisen tavoitteita.

Esimerkki oppilaan opinto-ohjelman laatimisesta löytyy liitteestä 1.

6 Oppilaan hyvinvointi sekä oppimisen ja koulunkäynnin tuki

Perusopetukseen valmistava opetus ohjaa tunnistamaan eri kulttuureja yhdistäviä hyvän elämän arvoja ja periaatteita. Opiskelu vahvistaa oppilaan taitoja toimia kulttuurisesti monimuotoisessa yhteiskunnassa sekä kartuttaa oppilaan kulttuurienvälistä toimintakykyä. Opetus kannustaa vuorovaikutukseen eri kulttuuriryhmien välille ja kantaväestön kanssa. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa edistetään hyviä etnisiä suhteita. Syrjintää, rasismia, väkivaltaa tai kiusaamista ei sallita missään muodossa eikä keneltäkään.

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa huolehditaan kokonaisvaltaisesti oppilaan hyvinvoinnista ja siihen liittyvistä seikoista, kuten kodin ja koulun yhteistyöstä, riittävästä opiskeluhuollollisesta tuesta sekä oppilaanohjauksesta. Näiden määrittelyssä voidaan soveltuvin osin hyödyntää perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita. Jos perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana selviää oppilaan tarve oppimisen ja koulunkäynnin tukeen, tuki annetaan oppilaalle parhaiten soveltuvalla tavalla.

Kokkolan perusopetukseen valmistavassa opetuksessa

Oppilaalla on oikeus opiskeluhuollolliseen tukeen. Tarpeen vaatiessa käytetään tulkkauspalveluja. Oppilaalle tulee antaa aikaa ja ohjausta oppimisen, kehittymisen sekä arjen hallinnan mahdollistamiseksi. Oppilaan tausta, esimerkiksi traumat tai katkonainen kouluhistoria, voivat vaikuttaa monin tavoin oppimiseen. Koulupsykologipalveluita hyödynnetään tarpeen vaatiessa. Oppilaalle tarjotaan tarvittaessa tukea esimerkiksi kotitehtävien tekemiseen tai oppiainesisältöjen ymmärtämiseen. Yhteistyö integrointiluokkien opettajien ja laaja-alaisen erityisopettajan kanssa tukee oppilaan kokonaisvaltaista oppimista ja kehitystä. Jokaisella oppilaalla on oikeus turvalliseen ja kiusaamattomaan oppimisympäristöön.

Valmistavan opetuksen aikana oppilasta ei lähtökohtaisesti siirrettä tehostettuun tai erityiseen tukeen ilman vahvoja perusteita. Kehittyvä kielitaito ei ole syy tehostettuun tai erityiseen tukeen.

6.1 Opetuksen eriyttäminen

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaat eroavat toisistaan kielitaidoltaan, oppimis- ja opiskeluvalmiuksiltaan, kiinnostuksen kohteiltaan ja motivaatioltaan sekä oppimistarpeiltaan. Valmistava opetus pyritään järjestämään niin, että nämä oppilaiden väliset erot otetaan huomioon. Esimerkiksi erikäiset ja kielitaidoltaan eritasoiset oppilaat voidaan jakaa omiksi ryhmikseen. Lisäksi oppilaiden erilaiset oppimistarpeet voidaan ottaa huomioon eriyttämällä opetusta. Valmistavaa opetusta kehitetään tavoitteellisesti ja pitkäjänteisesti yhtenäisenä kokonaisuutena, jossa kielitaito ja muut valmiudet kehittyvät jatkuvasti. Oppilaat saavat myös mahdollisuuksia oppia toisiltaan, tukea toisiaan ja toimia kielenkäytön mallina toisilleen. Tärkeässä asemassa on opettajan antama vuorovaikutuksellinen tuki, jonka avulla oppija suoriutuu myös sellaisista tehtävistä, jotka voisivat itsenäisesti olla mahdottomia suorittaa. Jotta oppimistapahtuma olisi toimiva, sen suunnittelu edellyttää hyvää oppilaantuntemusta. Niinpä on tarpeen selvittää mm. oppilaiden opiskelutottumukset, asenteet suomen kieltä kohtaan sekä käsitykset suomen kielen taidon tärkeydestä ja vaikeudesta sekä oppilaiden lähtötaso eri kielitaidon osa-alueiden osalta. Tämän pohjatiedon varassa opettaja voi tarpeen mukaan eriyttää muun muassa eri oppiaineiden opetukseen käytettävää aikaa, oppiaineksen syvyyttä tai laajuutta, menetelmiä, työtapoja tai materiaaleja. Eriyttäminen tarkoittaa käytännössä ennen kaikkea sisältöjen valintaa sekä tarkoituksenmukaisia opetusjärjestelyitä. On tärkeää, että jokainen oppilas saa oman taitotasonsa mukaisia ja sopivan haastavia tehtäviä. Myös mahdolliset oppimisvaikeudet on tärkeä selvittää, jotta tuen tarve voidaan ottaa huomioon.

Kokkolan perusopetukseen valmistavassa opetuksessa

Valmistavassa opetuksessa oppilaat opiskelevat oman opinto-ohjelmansa mukaisesti. Opetus ja käytettävät oppimateriaalit valitaan niin, että ne tukevat oppilaan yksilöllistä oppimista ja kehitystä. Opetuksessa tulee myös huomioida, että oppilaat voivat aloittaa opiskelun valmistavan opetuksen ryhmässä mihin aikaan lukuvuotta tahansa. Tämä korostaa eriyttämisen merkitystä.

6.2 Kodin ja koulun yhteistyö

Opetuksen järjestäjä luo edellytykset kodin ja koulun yhteistyölle. Yhteistyön lähtökohtana on osapuolten yhdenvertainen ja tasa-arvoinen kunnioitus ja kohtelu. Tavoitteena on vuoropuhelun aikaansaaminen oppilaan kasvun ja oppimisen tukemiseksi.

Kodin ja koulun yhteistyössä otetaan huomioon perheiden kieli- ja kulttuuritausta. Huoltajille annetaan tietoa suomalaisesta koulusta ja koulutusjärjestelmästä, opetussuunnitelmasta, oppilaan arvioinnista, opetusmenetelmistä ja perusopetukseen valmistavassa opetuksessa käytettävästä oppilaan omasta opinto-ohjelmasta. Perheille annetaan tietoa perusopetukseen siirtymisestä sekä jatko-opintomahdollisuuksista perusopetuksen jälkeen.

Kokkolan perusopetukseen valmistavassa opetuksessa

Valmistavan opetuksen aikana on tärkeä tehdä tiivistä yhteistyötä kotien kanssa. Kodin ja koulun yhteistyössä tulee ottaa huomioon perheiden kieli- ja kulttuuritausta. Huoltajille tulee antaa tietoa suomalaisesta koulusta ja koulutusjärjestelmästä, opetussuunnitelmasta, oppilaan arvioinnista, opetusmenetelmistä ja perusopetukseen valmistavassa opetuksessa käytettävästä oppilaan omasta opinto-ohjelmasta. Lisäksi huoltajille tulee antaa tietoa perusopetukseen siirtymisestä sekä jatko-opintomahdollisuuksista perusopetuksen jälkeen.

Tulkkipalvelujen käyttö mahdollistaa yhdenvertaisen kohtaamisen ja keskustelun. Wilman käyttö voi olla aluksi huoltajille hankalaa mutta tavoitteena on, että se saadaan käyttöön valmistavan vuoden aikana. Yhteistyötä voi siihen asti tehdä puhelimitse tai viestein. Tiivis yhteistyö kotoutumispalveluiden sekä vastaanottokeskuksen kanssa tukee kodin ja koulun välistä yhteistyötä, silloin kun kodit ovat heidän palveluidensa piirissä.

Huoltajille tulee antaa mahdollisuus osallistua koulun toimintaan ja sen kehittämiseen. Huoltajalla on tärkeä rooli oppilaan oman äidinkielen kehittämisessä ja kulttuuri-identiteetin vahvistamisessa. Huoltajalle annetaan tietoa oman äidinkielen merkityksestä vieraan kielen oppimisessa.

6.3 Opiskeluhoolto

Tässä luvussa määrätään opiskeluhoollon keskeisistä periaatteista ja opetustoimeen kuuluvan opiskeluhoollon tavoitteista sekä opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelman laatimisesta.

Näissä perusteissa käytetään perusopetuslain mukaisesta käsitteestä oppilashuolto ilmaisua opiskeluhoolto, oppilas- ja opiskelijahuoltolain käsitteistön sijasta opiskelijasta ilmaisua oppilas ja oppilaitoksesta nimitystä koulu. Mitä jäljempänä todetaan hyvinvointialueesta, koskee myös Helsingin kaupunkia (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1 § (377/2022)).

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opiskeluhoollon järjestämistä ja toteuttamista koskevat samat

periaatteet ja oppilaita samat oikeudet kuin perusopetuksen oppilaille annettavassa opiskeluhollossa. Opetuksen järjestäjällä tulee olla oppilas- ja opiskelijahuoltolain edellyttämä opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma, jonka laatimisesta on määrätty perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (määräys 4/011/2014).

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa oppilaalla on oikeus opetukseen osallistumisen edellyttämään maksuttomaan opiskeluhoitoon (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013) 9 §). Yhteisön ja yksittäisten oppilaiden terveydestä, hyvinvoinnista ja turvallisuudesta huolehtiminen ulottuu kaikkeen koulutyöhön.

Opiskeluhoito on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää yhteisöllistä työtä. Yhteisöllinen opiskeluhoito on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ammattilaisten yhteinen tehtävä. Lisäksi oppilailla on oikeus opiskeluhoitopalveluihin, joita ovat kouluterveydenhoito sekä kuraattori- ja psykologipalvelut (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 § ja 4 §). Opiskeluhoitopalvelut järjestetään lähipalveluna, jolle opetuksen järjestäjän tulee tarjota asianmukaiset tilat (terveydenhoitolaki 15 a § (378/2022) ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 9 § (377/2022)).

Yhteisöllinen opiskeluhoito on osa perusopetukseen valmistavan opetuksen yhteisöllistä toimintakulttuuria ja ensisijainen tapa toteuttaa opiskeluhoitoa. Opiskeluhoitotyötä ohjaa oppilaan edun ensisijaisuus (YK:n Yleissopimus lapsen oikeuksista 1989).

Opiskeluhoitoa toteutetaan opetustoimen ja hyvinvointialueen suunnitelmallisena yhteistyönä oppilaiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 § (377/2022)), kuten perheen kotoutumissuunnitelmasta vastaavan tahon kanssa. Opiskeluhoitotyössä turvataan oppilaan ja huoltajan osallisuus, työskentelyn luottamuksellisuus sekä kunnioittava vuorovaikutus. Osallisuuden varmistamiseksi huolehditaan tarvittavista tulkitsenpalveluista.

Opiskeluhoillon toimintatavoista ja palveluista tiedotetaan suunnitelmallisesti. Huoltajille annetaan tietoa myös suomalaisen koulutusjärjestelmän sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toimintatavoista ja saatavuudesta. Tiedottamisen ymmärrettävyys on tärkeä varmistaa.

Kokkolan perusopetukseen valmistavassa opetuksessa

Moniammatillinen yhteistyö on tärkeää oppilaan kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin turvaamiseksi. Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan keskeiset opiskeluhoitoa koskevat periaatteet.

Valmistavan opetuksen oppilaalla on samat oikeudet opiskeluhoillon palveluihin kuin perusopetuksen oppilailla. Tarvittaessa opiskeluhollossa käytetään tulkkipalveluita. Valmistavan opetuksen aikana huoltajille esitellään opiskeluhoillon palveluita, sillä ne ovat olennainen osa suomalaista koulutusjärjestelmää.

6.4 Oppilaanohjaus

Opetussuunnitelmassa määritellään, miten oppilaanohjaus perusopetukseen valmistavassa opetuksessa toteutetaan. Oppilaanohjauksen tarkoituksena on kehittää oppilaan oppimisvalmiuksia ja tukea hänen sosiaalista kasvuaan sekä ennaltaehkäistä oppimisvaikeuksia. Oppilaan opiskelua perusopetukseen valmistavassa opetuksessa tuetaan oppilaanohjauksella siten, että opiskelutaidot ja elämänsuunnittelun kannalta tarpeelliset tiedot ja taidot kehittyvät. Ohjausta voidaan toteuttaa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa kuvattujen ohjaustoiminnalle asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Perusopetukseen siirtymistä suunniteltaessa tulee huolehtia siitä, että tieto oppilaan valmiuksista ja edistymisestä valmistavassa opetuksessa siirtyy seuraavaan kouluun. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan mahdollisuus tutustua ajoissa tulevaan kouluun. Valmistavan opetuksen oppilaanohjauksessa tulee kiinnittää huomiota myös siihen, että oppilaalla on käsitys omista mahdollisuuksistaan jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Kokkolan perusopetukseen valmistavassa opetuksessa

Oppilaan siirtyessä valmistavasta opetuksesta yleisopetukseen järjestetään mahdollisuuksien mukaan siirtopalaveri, johon tulee oppilas, huoltaja, valmistavan luokan opettaja, uusi luokanopettaja tai luokanvalvoja sekä muut mahdolliset toimijat.

Oppilas sijoitetaan valmistavan opetuksen jälkeen ikätasoa vastaavalle vuosiluokalle. Jos oppilas sijoitetaan valmistavan opetuksen jälkeen alemmalle vuosiluokalle, tulee tästä tehdä rehtorin toimesta hallinnollinen päätös, jota ennen tulee kuulla huoltajia.

Valmistavassa opetuksessa harjaannutetaan koululais- ja oppimisentaitoja sekä perehdytetään yhteiskunnan kasvatuskulttuuriin. Yläkouluvaiheessa kiinnitetään erityistä huomioita suomalaisen koulutusjärjestelmään ja jatko-opintoihin tutustumiseen yhteistyössä huoltajien kanssa. Tämä toteutetaan mahdollisimman käytännönläheisesti niin, että oppilas tulee tietoiseksi jatko-opinto- ja työelämämahdollisuuksista.

Yläkoulussa valmistavan opetuksen oppilaat voivat osallistua TET-harjoitteluun.

6.5 Suunnitelma kasvatuskeskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista

Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, jossa työrauha ja opiskelun esteetön sujuminen on varmistettu. Työrauhaan voidaan vaikuttaa monilla koulun keinoilla, joista keskeisiä ovat opettajan antama ohjaus ja palaute, yhteistyö sekä yhteinen vastuunotto ja huolenpito. Pedagogisia ratkaisuja kehittämällä sekä luottamuksen ja välittämisen ilmapiiriä vahvistamalla luodaan edellytykset hyvän työrauhan rakentumiselle. Opetuksen järjestäjällä on oikeus käyttää työrauhan turvaamiseksi ja epäasialliseen käyttäytymiseen puuttumiseksi myös kasvatuskeskustelua ja erilaisia kurinpitokeinoja. Kasvatuskeskustelussa ja kurinpitoasioissa noudatettavasta menettelystä säädetään perusopetuslaissa.

Kasvatuskeskustelu on ensisijainen tapa puuttua oppilaan epäasialliseen käyttäytymiseen. Keskustelun

tarkoituksena on yhdessä oppilaan kanssa yksilöidä toimenpiteeseen johtanut teko tai laiminlyönti, kuulla oppilasta, selvittää laajemmin käyttäytymisen syyt ja seuraukset sekä pohtia keinoja tilanteen korjaamiseksi. Menettelyn tavoitteena on löytää myönteisiä keinoja koulussa käyttäytymisen ja oppilaan hyvinvoinnin parantamiseksi. Opetuksen järjestäjä päättää, millaisissa tapauksissa kasvatuskeskustelua käytetään.

Kurinpidollisia keinoja ovat perusopetuslain mukaan jälki-istunto, kirjallinen varoitus ja määräaikainen erottaminen. Opetusta häiritsevä oppilas voidaan määrätä poistumaan luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka koulun tilaisuudesta. Lisäksi työrauhan turvaamiseksi oppilaan oikeus osallistua opetukseen voidaan evätä enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen oppilaan tai muun henkilön turvallisuus kärsii oppilaan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi. Oppilaan osallistuminen opetukseen voidaan edellä mainitulla perusteella evätä myös seuraavaksi työpäiväksi, mikäli opetuksen järjestäjä tarvitsee aikaa suunnitella oppilaan paluuta takaisin opetukseen ja tarjota oppilaalle oppilashuollon palveluita sekä tukea turvallista paluuta opetukseen.

Perusopetuslaki velvoittaa opetuksen järjestäjän laatimaan ja ohjeistamaan opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelman kasvatuskeskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Suunnittelun tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä oppilaiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös koulun järjestyssääntöjen toteutumista.

Opetuksen järjestäjä huolehtii siitä, että jokaisella sen alaisella koululla on käytössään kasvatuskeskustelujen ja kurinpitomenettelyjen toteuttamista koskeva suunnitelma. Suunnitelma voidaan laatia osana opetussuunnitelmaa tai erillisenä. Se voidaan laatia kokonaisuudessaan koulujen yhteisenä tai siten, että suunnitelman rakenne ja keskeiset toimintatapalinjaukset ovat yhteisiä ja suunnitelma täsmennetään koulukohtaisesti.

Suunnitelman laadinnassa on otettava huomioon, että kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain laissa mainittuja keinoja ja että näitä keinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita. Keinojen käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla suhteessa tekoon. Myös oppilaan ikä ja kehitysvaihe otetaan huomioon. Kurinpidollisia keinoja ei saa käyttää oppilaita häpäisevällä tai loukkaavalla tavalla.

Opetuksen järjestäjä päättää suunnitelman laatimisesta ja valmisteluun osallistuvista tahoista. Oppilaille tulee lain mukaan järjestää mahdollisuus osallistua suunnitelman valmisteluun. Yhteistyö huoltajien ja muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollon edustajien kanssa tukee suunnitelman toteutumista. Henkilöstöä ja oppilaskuntaa tulee kuulla ennen suunnitelman hyväksymistä tai päivittämistä.

Kokkolan perusopetukseen valmistavassa opetuksessa

Kun oppilas aloittaa uudessa koulussa, hänelle ja hänen huoltajilleen kerrotaan koulun järjestyssäännöistä, luokan pelisäännöistä ja rikkomusten seurauksista. On tärkeä käydä läpi, mitkä ovat oppilaan vastuut ja velvollisuudet. Myös oppilaan oikeudet on tuotava esille, jotta oppilas osaa itse kertoa mahdollisista epäkohdista.

Jokaisella koululla on suunnitelma kiusaamisen ehkäisystä ja siihen puuttumisesta. Tulkkauspalvelut ovat käytössä myös kiusaamistilanteiden selvittämisessä.

Valmistavan opetuksen aikana tutustutaan koulun toimintakulttuuriin ja -tapoihin. Koulun sääntöjä harjoitellaan ja kerrataan kouluarjessa. Valmistavan opetuksen kurinpidollisissa toimissa kodin ja koulun yhteistyö korostuu, koska huoltajat toimivat uudessa kulttuuriympäristössä.

7 Oppilaan arviointi

Opetussuunnitelmassa määrätään valmistavaan opetukseen osallistuvien arvioinnista sekä heille annettavasta todistuksesta. Arvioinnin tulee olla ohjaavaa, kannustavaa ja monipuolista. Oppilaan edellytyksiä itsearviointiin kehitetään. Arvioinnin avulla valmistavan opetuksen oppilaalle annetaan kuva myös perusopetuksen vaatimuksista.

Arvioinnin suorittavat yhteistyössä kaikki oppilasta opettavat opettajat. Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen havainnointiin ja näyttöön. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa ei käytetä numeerista arviointia.

Kokkolan perusopetukseen valmistavassa opetuksessa

Oppilaan ja huoltajan kanssa käydyt arviointikeskustelut, jatkuva palaute ja edistymisen dokumentointi ovat osa oppilaan arviointia. Itse- ja vertaisarviointia harjoitellaan ja sovelletaan oppilaan lähtökohdat huomioon ottaen.

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa käytetään sanallista arviointia. Suomi toisena kielenä sekä matematiikka arvioidaan suhteessa opinto-ohjelmassa määriteltymiin tavoitteisiin. Arvioinnissa on tärkeä huomioida, että valmistavan opetuksen tavoitetaitoaso on kehittyvä alkeiskielitaito (A1.2). Kehittyvän alkeiskielitaidon asteikko on kuvattu liitteessä 2.

Valmistavan opetuksen todistukseen ei arvioida käyttäytymistä. Valmistavan opetuksen todistuksessa on myös lisätietokenttä, jonne voidaan kirjata vapaamuotoista palautetta opintojen edistymisestä. Lisätietokenttään ei voi antaa arviota käyttäytymisestä.

Valmistavan opetuksen oppilaalle, joka osallistuu perusopetuksen opetussuunnitelman mukaiseen opetukseen, voidaan antaa sanallinen tai numeerinen arviointi, mikäli arvioinnista vastaava opettaja kokee arvioinnin olevan mahdollista. Oppiaine voidaan arvioida myös hyväksytty/hylätty-periaatteella, jos koetaan, että kehittyvä kielitaito vaikeuttaa sanallisen tai numeroarvioinnin antamista.

8 Todistukset

Perusopetukseen valmistavan opetuksen päätteeksi oppilaalle annetaan todistus perusopetukseen valmistavaan opetukseen osallistumisesta. Todistukseen merkitään perusopetukseen valmistavan opetuksen laajuus, opiskellut oppiaineet, niiden laajuus ja opetuksen sisältö. Todistuksessa kuvataan oppilaan edistymistä valmistavan opetuksen aikana.

Kokkolan perusopetukseen valmistavassa opetuksessa

Todistus laaditaan käyttämällä Kokkolan kaupungin peruskoulujen yhteistä perusopetukseen valmistavan opetuksen todistuspohjaa. Sekä ryhmämuotoisen että inklusiivisen valmistavan opetuksen oppilas saa lukuvuoden päätteeksi kaksi erillistä todistusta: valmistavan opetuksen todistuksen sekä erityisen tutkinnon todistuksen.

9 Perusopetuksen oppimäärään sisältyvien opintojen suorittaminen valmistavan opetuksen aikana

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaan omaan opinto-ohjelmaan voi kuulua perusopetuksen oppimäärän mukaisia eri oppiaineiden opintoja. Oppilas voi saada todistuksen edellä mainittujen opintojen hyväksytystä suorittamisesta osallistumalla perusopetuslaissa tarkoitettuun erityiseen tutkintoon. Jos oppilas siirtyy perusopetukseen valmistavan opetuksen jälkeen, voidaan perusopetukseen valmistavassa opetuksessa saavutettu osaaminen hyväksilukea, jos oppilaalla on perusopetuksen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot.

Erityiseen tutkintoon osallistuvan tulee osoittaa, että hänen tietonsa ja taitonsa vastaavat eri oppiaineissa perusopetuksen oppimäärän mukaisia tietoja ja taitoja. Tutkintoon osallistuvan oppilaan osaamista arvioidaan suhteessa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltuihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa tarkennettuihin eri oppiaineiden tavoitteisiin. Oppilaan osaamisen tason määrittelyssä käytetään apuna perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin sisältyviä arviointikriteerejä ja osaamisen tason kuvauksia vuosiluokalle 6 sekä päättöarvioinnin kriteerejä. Erityisessä tutkinnossa voidaan suorittaa oppiaineen koko oppimäärä tai osia siitä, kuten jonkin vuosiluokan oppimäärä.

Erityisen tutkinnon hyväksytysti suorittaneelle annetaan todistus perusopetuksen oppimäärän suorittamisesta kokonaan tai osittain. Erityisessä tutkinnossa käytettäviä todistuksia koskevat määräykset sisältyvät perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin.

Kokkolan perusopetukseen valmistavassa opetuksessa

Jos oppilas suorittaa perusopetuksen oppimäärään sisältyviä opintoja valmistavan opetuksen aikana, tulee oppilaalle antaa erillinen todistus erityisessä tutkinnossa suoritetuista oppimääräistä.

Erityisen tutkinnon todistukseen kirjataan valmistavan opetuksen aikana suoritettujen perusopetuksen oppimäärien opinnot. Todistukseen kirjataan opintojen laajuus. Arviointi voi olla sanallista, numeerista tai hyväksytty/hylätty. Edellä mainittuja arviointimenetelmiä voidaan käyttää päättöarviointia lukuun ottamatta. Päättöarvioinnin tulee olla numeerinen. Numeroarviointi tulee siis antaa päättöarvioinnin lisäksi oppiaineissa, jotka päättyvät ennen yhdeksättä luokkaa. Näitä ovat esimerkiksi osa taito- ja taideaineista sekä historia.

Koska inklusiivisen valmistavan opetuksen oppilaat suorittavat pääsääntöisesti kaikki oman luokka-asteensa opinnot, kirjataan ne näkyväksi erityisen tutkinnon todistukseen.

Liite 1. Esimerkki oppimissuunnitelmasta

PERUSTIEDOT

Opiskelija

Testi Oppilas

Lukuvuosi

2023-2024

Luokka

Testiluokka

Ryhmänohjaaja/luokanvalvoja

Sijainen Opettaja

Syntymäaika:

01.01.2001

Huoltajat:

Isä	Testi	Isä	-	-	-
Äiti	Testi	Äiti	-	-	-

Asiakirjalaji

Oppimissuunnitelma

Asiakirja, selite

Oma opinto-ohjelma

Asiakirjan laatimispäivä

19.2.2024

Tuen vaihe

Yleinen tuki

Julkaisupäivä huoltajille

YHTEISTYÖ JA VASTUUT

Kuvaus oppilaan ja huoltajan kanssa tehdystä pedagogisen arvion laatimiseen liittyvästä yhteistyöstä

Arviointikeskustelu huoltajan kanssa pidetty marraskuussa 2023.

Laatimisesta vastanneet opettajat

Sijainen Opettaja

Muut vastuuhenkilöt

Muut laatimiseen osallistuneet opettajat ja asiantuntijat

OPPILASKOHTAISET TAVOITTEET

Henkilökohtaiset vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet

Esimerkki Elli on innokas oppimaan suomen kieltä.

Esimerkki Elli on taitava matematiikassa.

Esimerkki Ellillä on hyvät koulunkäyntitaidot.

Esimerkki Elli tykkää jalkapallosta.

Oppimisvalmiudet ja erityistarpeet

Esimerkki Elli on saapunut Suomeen syyskuussa 2023. Esimerkki Elli on kotoisin maasta X. Esimerkki Ellin kotikielet ovat x ja x.

Lähtömaassa hän on käynyt koulua 3 vuotta. Esimerkki Elli osaa latinalaiset aakkoset.

Syksyllä 2023 Esimerkki Elli on aloittanut suomen kielen kirjain-äänne -vastaavuuksien harjoittelun. Hän on edistynyt niiden opiskelussa hyvin. Esimerkki Ellin sanavarasto on lähtenyt kehittymään hyvin.

Matematiikassa Esimerkki Elli on aloittanut opiskelemaan 3. vuosiluokan oppiainesisältöjä. Hän osaa hyvin yhteen- ja vähennyslaskua lukualueella 0-100. Kerto- ja jakolaskua harjoitellaan vielä.

Esimerkki Ellillä on ollut haasteita kotitehtävien kanssa ja tehtävät ovat usein tekemättä. Asiasta on keskusteltu huoltajan kanssa.

Oppilaan oppimiseen, työskentely- ja vuorovaikutustaitoihin sekä koulunkäyntiin liittyvät tavoitteet

Esimerkki Ellin tavoitteena on rohkaistua käyttämään suomen kieltä.

Esimerkki Ellin tavoitteena on huoletta paremmin kotitehtävistään.

Suomen kielen tarkemmat tavoitteet on nähtävissä erikseen oppiainekohtaisissa erittelyissä.

Matematiikan tavoitteet on nähtävissä erikseen oppiainekohtaisessa erittelyssä.

PEDAGOGISET RATKAISUT

Oppimisympäristöihin liittyvät ratkaisut

Esimerkki Elli opiskelee valmistavan opetuksen ryhmässä. Esimerkki Ellin viikkotuntimäärä on 24 vvt. Valmistavan opetuksen ryhmässä hän opiskelee seuraavia oppiaineita: S2 vvt, matematiikka vvt ja ympäristöoppi vvt. Esimerkki Elli osallistuu seuraaville tunneilla yleisopetuksen ryhmässä 3B-luokalla: englanti vvt, kuvataide vvt, käsityö vvt, liikunta vvt ja musiikki vvt.

Tukimuodot

Eriyttäminen

Avustajapalvelut / Yksilöllinen ohjaus

Tukiopetus

Tulkitsemispalvelut

Osa-aikainen erityisopetus

Pedagogiset ratkaisut: ennakointi, strukturointi, eriyttäminen

Muut ratkaisut

Oppilaalle annettava tukiopetus

Oppilas saa tarvittaessa tukiopetusta.

Oppilaalle annettava osa-aikainen erityisopetus

Oppilas saa tarvittaessa osa-aikaista erityisopetusta. Laaja-alainen erityisopettaja on luokan käytössä 1vvt.

Oppilaan ohjaukseen liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet

Oppiaineet	Erityinen painoalue	Tavoitteet	Toteutus	Sisältö	Osaamisen osoittamistavat	Osaamisen arviointitavat, -kriteerit ja ajankohdat
Suomi toisena kielenä	☐ Erityinen painoalue	- mekaanisen lukutaidon sujuvoittaminen - rohkaistuminen suomen kielen käyttämiseen - suomen kielen kirjain-ääne - vastaavuuksien vahvistaminen - oikeinkirjoituksen vahvistaminen - sanavaraston kartuttaminen	Suomen kielen tunnit valmistavan opetuksen ryhmässä. Materiaaleina: Treeni, Eka Suomi, Taikamaan Sanat ja Lauseet, Luen. Kirjoitan. Opin, monistemateriaali	Sanastoalueet: koulu, ruoka, perhe, vaatteet, värit, eläimet, koti, adjektiivit, verbit, kysymyssanat, paikkaa ilmaisevat sanat, tunnesanat Kielioppi: aakkosten tunnistaminen, kirjain-ääne - vastaavuudet, yksikkö ja monikko, virkkeiden muodotaminen, kysymyslause, sanaluokat, genetiivi, yhdyssanat, tavuttaminen, riimiparit	Tuntityöskentely, lukunäytteet, jatkuva arviointi	Todistus perusopetuksen valmistavaan opetukseen osallistumisesta valmistavan vuoden päätteeksi.
Matematiikka	☐ Erityinen painoalue	- matematiikassa tavoitteena on edetä 3. vuosiluokan oppiainesisältöjen mukaan. Ks. sisällöt. - erityisesti tavoitteena on kertotaulujen hallitseminen ja jakolaskun periaatteen ymmärtäminen	Matematiikan tunnit valmistavan opetuksen ryhmässä. Materiaalina Milli 3.	Yhteen- ja vähennyslasku lukualueella 0-100, allekkain yhteen- ja vähennyslasku, kertotaulut 0-10, jakolaskun periaatte ja lukuyksiköittäin jakaminen, allekkain kertolasku, geometrian ja mittausmenetelmien perusteet, murtoluvut ja desimaaliluvut	Tuntityöskentely, jatkuva arviointi, testit	Todistus perusopetuksen valmistavaan opetukseen osallistumisesta valmistavan vuoden päätteeksi.

Ympäristöoppi	☐ Erityinen painoalue	Ympäristöopin keskeisiin sisältöihin tutustuminen.	Ympäristöopin tunnit valmistavan opetuksen ryhmässä.	Suomalaiseen kouluun tutustuminen ja koulunkäyntitaidot, viikonpäivät, lähiympäristöön tutustuminen, ruokasanat ja terveellinen ravinto, tunnetaidot ja tunteiden sanallistaminen suomen kielellä, sääsanasto, vuodenaikojen vaihtelu, eläinsanasto ja tavallisimmat kasvit ja hyönteiset, veden olomuodot, aika ja avaruus, Suomen maantietoon tutustuminen	Tuntityöskentely, jatkuva arviointi	Valmistavan opetuksen todistuksessa ei arvioida erikseen ympäristöoppia.
Englanti	☐ Erityinen painoalue	- 3. vuosiluokan oppiainesisältöjen mukaan eteneminen soveltavin osin	Englannin tunnit yleisopetuksen ryhmässä.	- perussanasto: tervehdykset, värit, lukusanat 0-20, perheenjäsenet, eläimet, huoneet ja huonekalut, adjektiivit, koulutarvikkeet, tavallisimmat verbit, ruokasanat, vaatteet, kehonosat ja harrastukset, viikonpäivät ja kuukaudet - kielioppi: olla-verbi, yksikkö ja monikko, olla, omistaa -verbi, paikan prepositiot, yleispreesens, omistuspronominit, s-genetiivi, käskyjä ja kieltoja, voida ja osata	Jatkuva arviointi, tuntityöskentely, testit ja kokeet	Valmistavan opetuksen todistuksessa ei arvioida erikseen englantia. Oppilas voi saada todistuksen perusopetukseen oppimäärään kuuluvan oppiaineen suorittamisesta erityisessä tutkinnossa.

TUEN EDELLYTTÄMÄ YHTEISTYÖ JA PALVELUT

Yhteistyön toteuttaminen oppilaan ja huoltajan kanssa, huoltajan tarjoama tuki

Yhteydenpito kodin kanssa sujuu kotoutumispalveluiden kautta tai suoraan viestein ja puhelimitse. Wilma on myös käytössä ja sen käyttöä harjoitellaan.

Käsittely moniammatillisessa työryhmässä yhteistyössä oppilashuollon ammattihenkilöiden kanssa

Palvelut ja eri toimijoiden vastuunjako

Liite 2. Kehittyvä alkeiskielitaito (Taitotasot)

	Kehittyvä alkeiskielitaito
Kuullun ymmärtäminen	• Ymmärtää rajallisen määrän sanoja, lyhyitä lauseita, kysymyksiä ja kehotuksia, jotka liittyvät henkilökohtaisiin asioihin tai välittömään tilanteeseen. • Joutuu ponnistelemaan ymmärtääkseen yksinkertaisiakin lausumia ilman selviä tilannevihjeitä. • Tarvitsee paljon apua: puheen hidastamista, toistoa, näyttämistä ja käännöstä.
Puhuminen	• Osaa viestiä suppeasti joitakin välittömiä tarpeita ja kysyä ja vastata henkilökohtaisia perustietoja käsittelevissä vuoropuheluissa. Tarvitsee usein puhekumppanin apua. • Puheessa on taukoja ja muita katkoksia. • Ääntäminen voi aiheuttaa usein ymmärtämisongelmia. • Osaa hyvin suppean perussanaston, joitakin tilannesidonnaisia ilmaisuja ja peruskieliopin aineksia. • Alkeellisessakin vapaassa puheessa esiintyy hyvin paljon kaikenlaisia virheitä.
Luetun ymmärtäminen	• Ymmärtää nimiä, kylttejä ja muita hyvin lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä, jotka liittyvät välittömiin tarpeisiin. • Tunnistaa yksinkertaisesta tekstistä yksittäisen tiedon, jos voi lukea tarvittaessa uudelleen. • Kyky ymmärtää entuudestaan tuntematon sana edes hyvin ennustettavassa yhteydessä on rajallinen.
Kirjoittaminen	• Osaa viestiä välittömiä tarpeita lyhyin lausein. • Osaa kirjoittaa muutamia lauseita ja fraaseja itsestään ja lähipiiristään (esim. vastauksia kysymyksiin tai muistilappuja). • Osaa joitakin perussanoja ja sanontoja ja pystyy kirjoittamaan hyvin yksinkertaisia päälauseita. • Ulkoa opetellut fraasit voivat olla oikein kirjoitettuja, mutta alkeellisimmassakin vapaassa tuotoksessa esiintyy hyvin paljon kaikenlaisia virheitä.

Lähde: https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/kielten_taitotasoasteikko.pdf

Liite 3. Kirje luokanopettajalle

Tietoa vastaanottavalle opettajalle, kun ryhmääsi siirtyy oppilas valmistavasta opetuksesta

Hei, uuden oppilaan opettaja!

Luokallesi siirtyy oppilas, joka on osallistunut **valmistavaan opetukseen**. Perusopetukseen valmistavaa opetusta tarjotaan Kokkolassa perusopetusikäisille maahanmuuttotautaisille lapsille ja nuorille, joilla ei ole vielä tarvittavia kielellisiä valmiuksia perusopetuksessa opiskeluun. **Opetuksessa keskeistä on oppilaan kielitaidon kehittäminen sekä valmiuksien antaminen perusopetusta varten.** Valmistavan opetuksen kesto on noin yksi lukuvuosi.

Valmistavassa opetuksessa kehitetään oppilaan laaja-alaista osaamista. Hänelle annetaan opetusta perusopetuksen oppiaineissa, joissa noudatetaan soveltuvien osien perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita.

Valmistavassa opetuksessa opiskeltavat oppiaineet valitaan niin, että ne tukevat myöhemmin perusopetuksessa opiskelemista ja perusopetuksen suorittamista Suomessa. Oppilas on opiskellut ryhmämuotoisessa valmistavan opetuksen ryhmässä. Hän on myös integroitunut yleisopetukseen eli opiskellut osan oppiaineista yleisopetuksen ryhmässä. Osa oppilaista osallistuu oman äidinkielen opetukseen, joka jatkuu myös yleisopetuksen oppilaana mahdollisuuksien mukaan. Oppilaalle on laadittu valmistavassa opetuksessa henkilökohtainen oppimissuunnitelma (opinto-ohjelma), josta löytyy tietoa muun muassa oppilaan oppimispolusta.

Mitä tietoa saan oppilaasta?

Oppilaalle on tehty henkilökohtainen oppimissuunnitelma valmistavan opetuksen aikana. Valmistavan opetuksen oppimissuunnitelma kertoo valon aikaisesta opiskelusta ja opetusjärjestelyistä. Jos oppimissuunnitelma ei näy sinulla Wilmassa, ole yhteydessä koulusihteriin.

Ennen oppilaan siirtymistä yleisopetukseen järjestetään siirtopalaveri, jossa on läsnä uuden opettajan lisäksi valmistavan luokan opettaja. Huoltaja ja oppilas voivat myös osallistua palaveriin. Siirtopalaverissa lähetävä opettaja kertoo tarkemmin oppilaan kouluhistoriasta, suomen kielen taidosta, oppimis- ja opiskeluvalmiuksista sekä mitä oppiaineita oppilas on opiskellut valmistavassa opetuksessa.

Mikä on oppilaan kielitaito, kun hän siirtyy yleisopetukseen?

Valmistavan opetuksen tavoitteena on kehittyvä alkeiskielitaito. Tavoitteiden saavuttaminen on kuitenkin yksilöllistä. Kehittyvä alkeiskielitaito vastaa taitotasoa A1.2 Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteisessä eurooppalaiseen viitekehityksessä. Tutkimusten mukaan akateemisen kielitaidon saavuttaminen toisella kielellä vie noin 5–7 vuotta, mihin oppilaalla on vielä matkaa.

	Kehittyvä alkeiskielitaito
Kuullun ymmärtäminen	- Ymmärtää rajallisen määrän sanoja, lyhyitä lauseita, kysymyksiä ja kehotuksia, jotka liittyvät henkilökohtaisiin asioihin tai välittömään tilanteeseen. - Joutuu ponnistelemaan ymmärtääkseen yksinkertaisiakin lausumia ilman selviä tilannevihjeitä. - Tarvitsee paljon apua: puheen hidastamista, toistoa, näyttämistä ja käännöstä.
Puhuminen	- Osaa viestiä suppeasti joitakin välittömiä tarpeita ja kysyä ja vastata henkilökohtaisia perustietoja käsittelevissä vuoropuheluissa. Tarvitsee usein puhekumppanin apua. - Puheessa on taukoja ja muita katkoksia. - Ääntäminen voi aiheuttaa usein ymmärtämisongelmia. - Osaa hyvin suppean perussanaston, joitakin tilannesidonnaisia ilmaisuja ja peruskieliopin aineksia. - Alkeellisessäkin vapaassa puheessa esiintyy hyvin paljon kaikenlaisia virheitä.
Luetun ymmärtäminen	- Ymmärtää nimiä, kylttejä ja muita hyvin lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä, jotka liittyvät välittömiin tarpeisiin. - Tunnistaa yksinkertaisesta tekstistä yksittäisen tiedon, jos voi lukea tarvittaessa uudelleen. - Kyky ymmärtää entuudestaan tuntematon sana edes hyvin ennustettavassa yhteydessä on rajallinen.
Kirjoittaminen	- Osaa viestiä välittömiä tarpeita lyhyin lausein. - Osaa kirjoittaa muutamia lauseita ja fraaseja itsestään ja lähipiiristään (esim. vastauksia kysymyksiin tai muistilappuja). - Osaa joitakin perussanoja ja sanontoja ja pystyy kirjoittamaan hyvin yksinkertaisia päälauseita. - Ulkoa opetellut fraasit voivat olla oikein kirjoitettuja, mutta alkeellisimmassakin vapaassa tuotoksessa esiintyy hyvin paljon kaikenlaisia virheitä.

Miten tuen valmistavalta luokalta yleisopetukseen siirtynyttä oppilasta?

Oppilaan positiivinen kohtaaminen ja vastaanottava ilmapiiri luovat hyvän alun perusopetukseen siirtymiselle. Oppilaalla tulee olla oma merkitty paikka luokassa jo integrointivaiheessa tai kun oppilas tulee tutustumaan uuteen luokkaansa. On tärkeää, että oppilas kokee olevansa tervetullut luokkaan. Valmistavan opetuksen opettajan näkökulmasta kaikista suurin positiivinen merkitys yleisopetukseen siirtyessä on sillä, että oppilas kokee kuuluvuuden tunnetta uuteen luokkaansa. Tämä kuuluvuuden tunne olisi tärkeä saada aikaan jo valmistavan opetuksen integrointien aikana. Oppilaat ovat hyvin erilaisessa asemassa yleisopetukseen siirtyessä riippuen siitä, siirtyvätkö he samaan luokkaan, johon integroituiivat jo valmistavan opetuksen aikana, vai vaihtavatko he koulua ja aloittavat täysin uudessa kouluympäristössä.

Ohjeista luokkakavereita, miten kohdata uusi oppilas. On erityisen tärkeää, että oppilas tulee kohdatuksi myös luokkakaverien osalta. Luokan yhteishengen edistämiseksi on tärkeää, että ryhmäytymiselle varataan aikaa myös uusien oppilaiden aloittaessa luokassa. Jos oppilas siirtyy luokkallesi toisesta koulusta, voidaan luokaltasi valita oppilaita, jotka toimivat uuden oppilaan kummeina. He voivat olla uutta oppilasta vastassa, kun hän aloittaa uudessa koulussa, ja huolehtia aluksi, että hän löytää uusiin paikkoihin ja tietää, miten toimitaan eri paikoissa. Kouluarjessa ja oppitunneilla oppilasta voi tukea monin eri tavoin. Kielitietoiset menetelmät tukevat oppilaita, joiden kielitaito vasta kehittyy, mutta myös kaikkia muita.

- Teknologian käyttö käsitteistön ja tekstien kääntämisen tukena (iPad, oma puhelin)
- Mahdollisuus tekstien kuunteluun (esimerkiksi Otavan Otso ja Sanomapron Arttu)
- Ennakointi aihe- ja ainekohtaisen sanaston ja käsitteistön kartuttamisen osalta
- Reaaliaineissa selkotestit ja tukisanalistat keskeisistä käsitteistä
- Visuaalisuus
 - Kuvat, ajatuskartat, kaaviot
 - Päiväjärjestys visuaalisesti esillä
 - Kieli visuaalisesti esillä, myös eri oppiaineiden kieli
 - Ohjeiden pilkkominen ja niiden visuaalistaminen
 - Tekstistä tärkeiden kohtien alleviivaaminen, lihavoiminen
- Mallintaminen konkreettisten esimerkkien kautta
- Eriyttäminen
 - Oppimateriaalien eriyttäminen
 - Kokeiden eriyttäminen (esimerkiksi reaaliaineen kokeeseen vastaaminen kirjan kanssa, kokeen suullisesti täydentäminen)
 - Selkokielisten tekstien käyttö
- Kommunikaation selkeys: selkeät ohjeet ja odotukset
- Erilaisten lukustrategioiden harjoittelu ja käyttö
- Omaäidinkielineen tuki (omalla äidinkielellä annettu samanaikaisopetus tai tukiovetus)
- Suomen kielen äänne- ja kirjainvastaavuuden tehostettu harjoittelu ja omaan äidinkieleen vertaaminen
- Toisto ja kertaus
- Ajan antaminen

Yllä olevaa listaa tutkimalla huomaatkin, että näistä hyötyvät myös muut oppilaat. Kehittyvän kielitaidon omaavalla oppilaalla on oikeus oppilashuoltoon kuten muillakin oppilailla. Kielitaito ei voi olla este palvelujen saamiselle.

Kolmiportainen tuki

Valmistavalta yleisopetukseen siirtyvällä oppilaalla on samanlainen oikeus kolmiportaiseen tukeen kuin kenellä tahansa yleisopetuksen oppilaalla. Kehittyvä kielitaito ei kuitenkaan voi olla syy tehostettuun tai erityiseen tukeen siirtämisessä. S2-oppilaalle tehdään yleisen tuen oppimissuunnitelma, ellei muulle tuelle ole perusteita.

Miten minun tulee arvioida valmistavalta siirtynyttä oppilasta?

Kehittyvän kielitaidon omaavalla oppilaalle on mahdollista antaa numeroarvioinnin tai sanallisen arvioinnin sijaan arviointi suoritettu/hylätty-periaatteella, jos koetaan, että oppilasta ei kielitaidon takia voida arvioida. Oppilaan todistuksessa voi olla useita erilaisia merkintöjä. Osa oppiaineista voidaan arvioida luokka-asteen mukaan joko numeerisesti tai sanallisesti ja osa taas suorituserkintänä. On tärkeää muistaa, että arviointi tehdään suhteessa henkilökohtaiseen oppimissuunnitelmaan. Juuri valmistavasta opetuksesta siirtyneeltä oppilaalta ei voi odottaa samaa kuin muilta yleisopetuksen oppilailta. Kun kielitaito ei ole riittävä osaamisen osoittamiseen, painottuu työskentelyn arviointi. Oppilas opiskelee suomi toisena kielenä -oppimäärää. Opetus voi tapahtua suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän kanssa samoilla tunneilla, omassa S2-ryhmässä tai yhdistelmänä näitä. Tavoitteet ovat S2-oppimäärän mukaiset ja arviointi tehdään oppimäärän mukaisesti.

Miten pidän yhteyttä kotiin?

Tulkkipalveluita tulee käyttää arviointikeskusteluissa, sillä perheellä on oikeus omankieliseen tulkkaukseen. Tulkkauksen voi tilata esimerkiksi Semantixin tai Suomen tulkkauspalvelun kautta. Arviointikeskusteluun tulee varata enemmän aikaa, koska tulkattuna keskustelu on hitaampaa. Aika arviointikeskusteluun ja tulkkaus kannattaa varata hyvissä ajoin.

Vanhempien kanssa viestimisessä helpottavat selkokielliset Wilma-viestit. Usein huoltajien kielitaito on kehittyvä ja he voivat myös käyttää eri käännöspalveluita Wilma-viestien kanssa. Yleensä ottaen

avoin kommunikaatio perheiden kanssa on tärkeää.

Osa valmistavan opetuksen käyneistä oppilaista voi olla saapunut Suomeen kiintiöpakolaisina tai tilapäisen suojelun perusteella. Kiintiöpakolaisstatuksen omaavat henkilöt ovat kotoutumispalveluiden asiakkaita ja tilapäisen suojelun alla olevat ovat SPR:n vastaanottokeskuksen asiakkaita. Tästä kannattaa kysyä valmistavan luokan opettajalta, jotta sujuva yhteistyö edellä mainittujen tahojen kanssa jatkuu myös nivelvaiheen jälkeen.

Yhteistyöterveisin kieli- ja kulttuuriryhmien opetuksen koordinaattorit

Annika Liiti

suomi toisena kielenä -opettaja

annika.liiti@edu.kokkola.fi

Sanni Tajakka

valmistavan luokan opettaja

sanni.tajakka@edu.kokkola.fi

Emma-Paulina Ylimäki

valmistavan luokan opettaja

emma-paulina.ylimaki@edu.kokkola.fi

Lähteet

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/1541511/tekstikappale/1541483>

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/1541511/tekstikappale/1541486>

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/1541511/tekstikappale/1541861>

<https://www.kielikello.fi/-/kielitietoisuudesta-koulun-menestystekija>

<https://www.kokkola.fi/tiedostot/perusopetukseen-valmistavan-opetuksen-opetussuunnitelma-kokkolassa/>

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/kielten_taitotasoasteikko.pdf

<https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/perusopetukseen-valmistava-opetus.pdf>